ఎమ్.ఏ. డిగ్రీ సిగ్గుపడింది!

మూతి ముడుచుకు కూర్చున్న మేఘమాల కోపానికి కారణం తెలీక తికమక పడ్డాడు కేదార్. ఆ మూడ్‌లో ఏం మాట్లాడినా ఏలాంటి సమాధానం ఒస్తుందో కేదార్‌కి బాగా తెలుసు. అందుకే ఏమీ తెలీనివాడిలాగా, తనలోతనే మాట్లాడుకుంటున్నట్టుగా, "ఏమిటో మరీ అన్యాయం, సాయంత్రం ఇంకా ఆరుగంటలైనా కాలేదు. ఇంత చీకటి పడిపోయింది! పైగా చలొకటి! విపరీతంగా వెన్నులోంచి వొణుకు పుట్టిస్తోంది.'' అన్నాడు మేఘమాలకేసి ఓరకంట చూస్తూ కేదార్. అయినా మేఘమాల నోరు మెదపలేదు. ఏదో సీరియస్ విషయమే అయ్యుంటుందని , 'ఏమిటబ్బా అది. ఆమెకంతకోపం తెప్పించేపని ఏంచేశామనూ?' అనుకుంటూ, "మేఘూ! కాఫీ ఇవ్వవూ?'' అడిగాడు కేదార్.

"ఎందుకివ్వనూ? వంటమనిషినీ పనిమనిషినీ అన్నీ నేనున్నాగా! చెప్పండి సార్! ఒక్కకాప్పు చాలా? వేడి వేడిగా టిఫినేమూనా కూడా చేసిపెట్టాలా? మొహమాట పడకండి సార్'' అంది మేఘమాల వ్యంగ్యంగా లేచి వంటింట్లోకి వెడుతూ.

"కాఫీచాలు'' అంటూ వెనకాలే వంటింట్లోకి వెళ్లాడు కేదార్.

"మేఘమాల సీరియస్‌గా కాఫీ కలుపుతోంది. కేదార్ రావడం గమనించనట్టుగా!

"అమ్మ ఏమన్నా అందా?'' అనునయంగా అడిగాడు.

"లేదు. ముక్తసరిగా సమాధానం చెప్పింది.

"నాన్నగారేమైనా..''

"ఆయనేమంటారు పాపం!'' కసురుతూన్నట్టుగా అంది.

అయినా కేదార్ నెమ్మదిగా" మేఘూ! అయితే ఎందుకిలా వున్నావ్?'' అడిగాడు.

"ఎలా వున్నాను?'' రుసరుసలాడుతూ చూసింది మేఘమాల.

"అలా చూడకు. నేను తట్టుకోలేను. నీ గుండ్రని కళ్ళు వెన్నెల కిరణాలను వెదజల్లాలి. నీ కళ్లల్లోని కాంతి నాకు వెలుగుబాటై నడిపించాలి'' అన్నాడు కవిత్వం చెబుతూన్నట్టుగా, ఆమె మూడ్‌ని మార్చాలని చూస్తూ!

కేదార్‌కి అర్థమయిపోయింది ఆమె కోపం తనమీదేనని! అయితే కారణమేమిటో తెలీలేదు. అతనికి తెలుసు, ఆ మూడ్‌లో ఆమెని తను ఎన్ని ప్రశ్నలువేసినా, ఇలాంటి తిక్క

సమాధానాలే చెబుతుంది తప్ప తిన్నగా మాట్లాడదని. అందుకే ఆమె రుసరుసలాడుతూ అందించిన కాఫీ మగ్గు నందుకుని, సోఫాలో కూర్చున్నాడు. ఆ ఉదయాన చదివిన దినపత్రికనే మరోసారి తిరగేస్తూ.

కేదార్‌కి తెలుసు మరో విషయం కూడా. అతడు అడగడం మానేస్తే ఆమే చెప్పేస్తుంది అతడు అడగడం లేదన్న ఉక్రోషంతో. కానీ ఈసారి కేదార్ అంచనా తప్పయింది. ఆమె మాట్లాడలేదు. తన కోపాన్ని వంటింట్లో గరిటెల మీదా, గిన్నెలమీదా చూపిస్తోంది. అంతే కాకుండా అప్పుడే ఆడుకోవడమయిపోయి ఇంటికొచ్చిన మనోజ్ఞ, మనోహర్‌లను ఒక్క కసురు కసిరింది "వెళ్లి హోంవర్కు చేసుకోండి" అంటూ.

'నాన్నారూ.. మరుమో.. నేను..' ఏదో చెప్పబోతూన్న మనోజ్ఞని లోపల్నించే కసిరింది మేఘమాల "మనోజ్ఞా... వెళ్లి హోంవర్క్ చేసుకోమన్నానా? ఏమిటి వాగుతున్నావ్?" అంటూ వంటింట్లోంచే అరిచి చెప్పడంతో మేఘమాల కోపం ఇంకా దిగలేదు సరికదా ఎక్కువయిందని గ్రహించి "మనోజ్ఞా! వెళ్లి హోంవర్క్ చేసుకోమ్మా" అన్నాడు కేదార్.

మనోజ్ఞ., మనోహర్‌లిద్దరూ వెళ్లి హోంవర్కు చేసుకోవడంలో నిమగ్నమయ్యారు. ఆ సాయంత్రం అంతా కూడా మేఘమాలతో గాని ఇంట్లో అత్తమామలతో గానీ ఒక్కమాట మాట్లాడకుండా తన పని తను యంత్రంలా చేసుకుంటూ పోయింది.

"అమ్మ కోపంగా వుంది, నాన్నమీద" అనుకుంటూ పిల్లలు బుద్ధిగా హోంవర్కు చేసుకుని, భోంచేసి పడుకున్నారు.

కోడలి కోపానికి కారణం తెలీని రామశేషయ్యగారూ ఇందిరాదేవీ కూడా భోజనాల దగ్గర నోరెత్తకుండా భోంచేసేసి, వాళ్లగదిలో కెళ్లి పడుకున్నారు.

కేదార్ మాత్రం ఏదో అగ్నిపర్వతం త్వరలోనే బద్దలవుతుందా లేక ఉప్పెన ఏదైనా ముంచుకొస్తుందా అన్నట్టు, 'ఎలా అవి రాకుండా అరికట్టాలా' అని ఆలోచిస్తూ మౌనంగా భోజనం ముగించాడు. ఏదో తిన్నాననిపించి చెయ్యి కడుక్కుంది మేఘమాల.

* * *

కలతనిద్రతో తినగానే కాస్సేపు కళ్లు మూసుకుని నిద్రపోయినా, కేదార్ గదిలోంచి వినిపించే పెద్దపెద్ద మాటలకు తెలివొచ్చేసి వినడం సభ్యతకాదని అనుకుంటూనే వింది భయం భయంగా ఇందిరాదేవి.

"పెళ్లయిన ఇన్నేళ్లకి నాకిదికావాలీ అది కావాలీ అని ఏనాడైనా మీతో పోట్లాడానా?" అంది మేఘమాల

"అడక్కుండానే అన్నీ తెచ్చిపెడుతూంటే పోట్లాటెలా వస్తుంది?" మామూలుగా వుంది కేదార్ స్వరం.

"ఏమిచ్చారు. నగలా నాణ్యాలా? మీ చెల్లెలు సునీత కాసులపేరు చేయించుకుంది. మీ అక్క నీరజ ఎఱ్ఱరాళ్లూ ముత్యాలూ వున్న నెక్లెస్ చేయించుకుంది. అటువంటివి నేనేమన్నా అడిగానా?

"ఒకరేదో కొనుకున్నారని నన్ను కొనమనడం, అయినా ఇలా వాళ్లు కొన్నారనీ, వీళ్లు కొన్నారనీ పోటీలు పడి కొనడం వెఱ్ఱితనం! అజ్ఞానం! మామ్మూలు స్వరంతోనే అన్నాడు కేదార్.

"అవును నేనేదడిగినా అజ్ఞానం! అవివేకం! మొన్న మనింటి దగ్గర ఓపెన్ చేసిన కంచి పట్టుచీరల దుకాణాన్ని సినీనటి సౌందర్య ఓపెన్ చేసింది. ఒక చీర వెయ్యి రూపాయలది కొంటే, అయిదు వందలరూపాయల చీర ఉచితం అంటే మా అక్కభాను కొనుక్కుంది. నిన్న ఆబిడ్స్‌లో అయిదువందల రూపాయల చీరకొంటే, ఒక స్టీలు బిందె ఉచితం అంటే మా చెల్లెలు లక్ష్మి కొనుక్కుంది. నా ఫ్రెండ్సు అనీతా, కుసుమా, రాణీ అందరూ కొనుక్కున్నారు. నేనే! ఎప్పుడూ ఏదీలేకుండా పడుంటాను" వెఱ్ఱిదానిలా అరుస్తూ నొక్కినొక్కి చెప్పింది మేఘమాల!

"మేఘూ! ఈ మాటలనడానికి నీకు నోరెలా వచ్చింది? ఏ ఊరెళ్లినా ఆ ఊరి చీరలు నీకు కనీసం రెండో మూడో తెస్తాను ఆ తరువాత నీ అక్క చెల్లెళ్లకీ మీఅమ్మకీ తెస్తాను. ఆ సంగతి ఇంట్లో ఉన్న మా అమ్మకి కూడా చెప్పనూలేను. నా అక్క చెల్లెళ్లకి ఏడాదికోసారి నీ ఇష్టమొచ్చినప్పుడే నువ్వు తెచ్చే వందరూపాయల చీరలు నీచేత్తోనే ఇస్తే, నాకేమీ తెలీనట్టే వుంటాను. అయినా నీకీ పోటీమాటలు ఏమిటి? ఛీ..ఛీ! నా ఖర్మ"

"అవును! నన్ను చేసుకోవడం మీ ఖర్మ! నాతో సంసారం చెయ్యడం మీ ఖర్మ!"

ఇదంతా బిక్కమొహం వేసుకుని వింటూన్న ఇందిరాదేవి, గుర్రుపెట్టి పదుకున్న భర్తను లేపి ఆమాటలు వినమంది. ఆయన ఆవులిస్తూనే విన్నాడు.

"నాకన్నా నావాళ్లకన్నా మీవాళ్లెవరయినా సరే, నా కన్నా ఎక్కువగా వుంటే నేను భరించలేను. మీవాళ్లంటే నాకసహ్యం. మీ అమ్మంటే అసహ్యం! మీ అక్కంటే అసహ్యం! మీ చెల్లెలంటే అసహ్యం! అసలు మీఇంట్లోవున్న కుక్కా, పిల్లీ కూడా నాకసహ్యమే.." కసితోరెచ్చిపోతూ అరిచింది మేఘమాల.

"నేనన్నా అసహ్యమేనా? అదీ చెప్పు!"

"నామాటకాదని నువ్వు నీవాళ్లకేంచేసినా నాకసహ్యమే."

"నీకు నీవాళ్లంటే ఎంత ఇదో నాకు నావాళ్లంటే అంత ఇదికాదా?"

"మీరిలాగే వాదించండి. ఈ రాత్రి ఇక్కడే ఉరిపోసుకు ఛస్తాను."

ఇందారాదేవి ఉలిక్కిపడింది. కాదార్‌ని పిలిచి దానికా చీరలేవో కొనిపెట్టమని చెప్పండి అది అన్నంత పనీ చేస్తుందేమో?" భయంతో వొణుకుతూ చెప్పింది భర్తకు.

రామశేషయ్యగారు నవ్వుతూ "పిచ్చిదానా ఛస్తా ఛస్తా అన్నావాళ్లు చావరే!'అన్నారు ఆవులిస్తూ ఆమెని పడుకోమని పొంజ్ఞచేస్తూ.

"అదికాదండీ! అది నన్నూ నా పిల్లల్నీ అలా అంటూ వుంటే నాకు బాధగా వుంది"

"ఉంటే ఏంచేస్తాం? నాకా పెన్షన్‌లేని ఉద్యోగమయిపోయింది. రిటైరయితే ఒచ్చిందేదో ఆడపిల్లల పెళ్లిళ్లకయిపోయింది." అయితే వీడికి మాత్రం పి.హెచ్.డి. వరకు చదివించి పెళ్లి చెయ్యలేదా?"

"పిచ్చిదానా? పిల్లలతో గతం మాట్లాడకూడదు. మాట్లాడితే తన్ని తగిలేస్తారు. ఇద్దరం కలిసి ఏ హోంఫర్‌ది ఏజ్‌డ్‌లోనో పడుండాలి. ఆ వుండేదేదో ఇక్కడే పడుందాం. తోచకపోతే వెళ్లి దుర్గగుళ్లో కూర్చుందాం రోజంతా! సరేనా? పడుకో!"

"ఛీ! నోర్మూయ్! స్టుపిడ్.. నీ వాళ్లకోసం ఎంతో చేశాను నీకు మాత్రం తక్కు చేస్తున్నానా? రెండు బీరువాల చీరలున్నయ్.. ఇంకా ఏం కావాలి? ఏది చూస్తే అదే కొంటానంటావ్ చిన్న పిల్లలా.." కేదార్ స్వరం పెరగడంతో రామశేషయ్య ఇందిరాదేవీ కూడా లేచి కూర్చున్నారు.

"మీరిలా అంటూనే వుండండి. ఆ ఫ్యాన్‌కి ఉరేసుకుని ఛస్తా" అరిచింది మేఘమాల.

"మీరు వెళ్లి కేదార్‌ని ఊరుకోమని చెప్పండి. "భయంగా అంది ఇందిరాదేవి.

"ఎందుకే అంతభయం? భార్యాభర్తల గొడవలు మనకెందుకు? ఇప్పుడు తిట్టుకుంటారు. రేపు వాళ్లే కలుసుకుని మాట్లాడుకుంటారు, ఏమీ ఎరగనట్టు. మధ్యలో మనమే చెడ్డయిపోతాం."

"నేనూ అలాగే అనుకునేదాన్ని. పొద్దుట పేపర్లో వార్త చదివేక భయం పట్టుకుంది. ఇలాగే మాటా మాటా పెరిగి ఒక దంపతులు దెబ్బలాడుకున్నార్ట. అదీ పండక్కి చీరకొనలేదని.

ఆ భార్య భర్తతో పోట్లాడి, తను విషంతాగి పిల్లకి విషం ఇచ్చిందట. అది నిజంగా విషమనుకోని ఆ భర్త, 'నీకు చచ్చే ధైర్యం కూడా వుందా చస్తేచావు' అన్నాట్ట! కానీ నిజంగానే కాస్సేపటికి అందరూ చచ్చిపడున్నార్ట. వాళ్ల దెబ్బలాటలు వింటున్న అత్తా మామలు, మనలాగే వాళ్లే సర్దుకుంటారులే అని ఊరుకున్నార్ట! తెల్లారాక అందరూ ఆ ముసిల్వాని తిట్టారట. పెద్దవాళ్లు మీరుండి ఏంలాభం? ఆ మాత్రం సర్దిచెప్పవద్దా? అని! అంతేకాదు. పోలీసులు వాళ్ళని జైలుకి లాగారట. అంతవరకే రాశారు పేపర్లో!'అంది భయపడుతూ చెబుతూ.

ఆ వార్త రామశేషయ్యా చదివారు పేపర్లో! కాస్సే ఆలోచించి, ఇద్దరూ వెళ్లి కేదార్ బెడ్‌రూం తలుపుకొట్టారు.

కేదార్ రెండు నిమిషాలాగి తలుపుతీశాడు. "మీరింకా పడుకోలేదా?" అన్నాడు తండ్రిని చూసి. ఆయన సమాధానం చెప్పేలోగానే "మీరిద్దరూ దేనికో ఘర్షణ పడుతూంటే మాకు నిద్దరెలా వస్తుంది బాబూ" అంటూ ఇందిరాదేవి గదిలో కెళ్లి, మంచంమీద మోకాళ్ళ మీద తలపెట్టి కూర్చున్న కోడలితలని గడ్డంపట్టుకుని పైకెత్తింది. మేఘమాల కళ్లు ఏడ్చి ఏడ్చి ఎఱ్ఱని ఉల్లిపాయల్లా వున్నాయ్.

'మేఘా! పోట్లాడితే ఏంలాభం? మగవాడిని మంచిమాటలతో మచ్చిక చేసుకోవాలి.' ' అంది నవ్వుతూ..

"అది కాదత్తయ్యా.." ఏదో చెప్పబోయింది, మేఘమాల.

"నాకంతా తెలుసు.. ఈవయస్సులో నీ కోరికలు నీకుంటాయి. దాన్ని తీర్చవలసిన బాధ్యత వాడిదే కదా!" అంది.

"అదికాదు.. నేను..' ఏదో చెప్పబోతూంటే మళ్లీ అడ్డుపడింది.

'నేనంతా విన్నానమ్మా.. భగవంతుడి దయవల్ల నా బిడ్డలు ఏలోటూ లేకుండానే వున్నారు. ఆడపిల్లలు అందరూ! వీడిపైన వాళ్ల బాధ్యతలేముంటాయి చెప్పు! మా ముసిళాళ్లిద్దరికీ నీ పిల్లలిద్దరూ కిందా మీదా పోసే మెతుకులంత ముద్దచాలు! వాడు నీ కోర్కెలు అవినీకో నీవాళ్లకో మాత్రమే అయితేనేం?" అంది.

మేఘమాల ఆమె వ్యంగ్యంగా అంటోందా నిజంగా అంటోందా, అని ఆమె కళ్లలోకి చూసింది.

ఆ ముసలి కళ్లలో ప్రేమ తప్ప, ఆందోళన తప్ప ద్వేషం కనిపించలేదు. ఇందిరాదేవి మేఘమాల తలనిమురుతూ, కేదార్‌కేసి చూసి నవ్వుతూ, "బాబూ! ఒకచీరకొంటే, మరో చీర

ఉచితం' ఒక గిన్నె ఉచితం, అంటూ రకరకాలుగా వస్తున్న వ్యాపార ప్రకటనలను చూస్తూవుంటే ఎవరికైనా కలుగుతుంది ఆకర్షణ. ఎన్నో కొంటుంటావు. దీనికి మాత్రం ఎందుకు కాదనాలి? వచ్చేది సంక్రాంతి. కోడలి కంట్లో నీళ్లు రానీయకు" అంది.

అత్తగారి మాటలకు సిగ్గుతో కుంచించుకుపోయింది. ఎమ్.ఏ. ఎకనామిక్స్ చేసిన మాజీ లెక్చరర్ మేఘమాల!

అత్తగారి చదువు నాలుగో క్లాసే! అయినా ఆమె నాలుగు పి.హెచ్.డీ.లు చేసినంత చక్కగా చెప్పింది.

"ఈమెనా నేను ఈసడించుకున్నాను?" తనని తానే నిందించుకుంది మేఘమాల.

"సరేలే అమామ్మ" అన్నాడు కేదార్.

ఇందిరాదేవి, రామశేషయ్య వాళ్లని పడుకోమని చెప్పొచ్చి వాళ్లూ పడుకున్నారు మనశ్శాంతితో!

* * *

సంక్రాంతికి ఆడపడుచులందరూ వచ్చారు . కొత్తగా తెరిచిన దుకాణంలో ఒక చీరకొంటే మరొక చీర ఫ్రీ... స్కీములో అందరికీ బట్టలు కొంది మేఘమాల. అందరికీ సమానంగా ఫ్రీ చీరలను కూడా వాళ్లకే ఇచ్చింది.

ఇందిరాదేవి మురిసిపోతూ కేదార్‌కేసి చూసి 'ఒరేయ్! చూశావా కోడలి బుద్ధి? అందరినీ సమానంగా చూసింది. అందరూ ఎంతో సంతోషించారు. నా మట్టుకు నాకు నా జన్మ ధన్యమైనట్టుంది. చాలురా! ఈ తృప్తిచాలు! ఇదే నాకు సిసలైన సంక్రాంతి" అంది.
"అమ్మా! అందరూ నీలా ఆలోచిస్తే అత్తాకోడళ్ల పేచీలుండవు కదూ?" అన్నాడు.

"అంతేకాదు ప్రతీకోడలూ, మన మేఘలా చేసిన తప్పులు దిద్దుకుని, జీవితానికున్న అర్థాన్ని పరమార్థాన్ని తెలుసుకుంటే చాలు. స్వర్గం! ఒకరినొకరు ద్వేషించుకుంటూ బతకడమే నరకం!" అంది.

మేఘమాల కొత్తచీర కట్టుకుని అద్దంలో చూసుకుంటూ మురిసిపోతూ ఈ మాటలు విని, మరింత విప్పారిన మొహంతో అత్తగారికి పాదాభివనందనం చేసింది.

నవ్వులు విచ్చుకున్నాయి పుష్పాల్లా అందరి పెదవులమీద చిరుహాసాన్ని చిందిస్తూ!

"మేఘా! ఈ పాదాభివందనాలు, మంగళ సూత్రాలను కళ్లకద్దుకుంటూ చేసే పూజలకన్నా, మానవత్వం విలువలు ఎంతో మిన్న. పెళ్లి రెండు పక్షాల కలయిక అయినా, ప్రేమ, అభిమానం, ఆదరణ అనే భావాలను అలంకారాలుగా చేసుకుని మెలగాలి. అహంకారం, అహంభావం నావాళ్లూ, నీ వాళ్లూ అనే తేడాలను మరచిపోవాలి. ఒక్కోసారి ఎవరివాళ్లలోనైనా కొన్ని తప్పులు జరగచ్చు. మనకి నచ్చనివీ వుండచ్చు. మంచి మనసుతో వాటిని సరిదిద్దాలీ లేదా సర్దుకుపోవాలి." ఇందిరాదేవి గారి మాటలను పాఠాలు చెప్పే మాష్టారి క్లాసులా వింటోంది. మేఘమాల. ఇవాళ పట్టుచీర కావచ్చు, రేపు మరేదైనా కావచ్చు. భార్యాభర్తలు ఒకరి కోరకిలనరి ఒకరు ఒకరి అభిప్రాయాన్ని మరొకరు గౌరవించుకోవాలి.'

బిలబిలమంటూ ఆమె చెళ్ళెల్లూ అక్కగారూ అమ్మగారూ అందరూ వచ్చారు. మేఘ వాళ్లకేసి ఆశ్చర్యంగా చూసింది - తను పిలవలేదు అన్నట్టు. అది గ్రహించిన ఇందిరాదేవి "నేనే పిల్చానమ్మా". అందరూ అప్పుడప్పుడు కలవాలి. మన పూర్వీకులు పండగల పేరిట అలా కలుసుకునేవారు. ఇప్పుడు నాగరికం పెరిగి, పండగలూ సరిగ్గా చెయ్యరు. పార్టీలకు బంధువులను పిలవరు. బంధుత్వాలూ, ప్రేమలూ, అభిమానాలూ చెరువులోని నీరులా ఇంకిపోతున్నాయి. పిల్లలకసలు బంధువులెవరో తెలిసే అవకాశం కూడా పోతూంటే, అభిమానాలెలా కలుగుతాయి? అని చెబుతూ, ఆ క్రిందటి రోజు తన మెళ్లో వున్న చిన్న ముత్యాల హారాన్ని తాకట్టు పెట్టి మేఘ తరపువారందరికీ మేఘకొన్న పద్ధతిలోనే చీరలు కొన్న విషయం చెప్పింది. "చీరలు పెట్టడం, పెట్టకపోవడం ముఖ్యం కాదమ్మా! ఆప్యాయతగా ఆదరించడం. అందుకు సభలలో పూలదండలు వేసుకున్నట్టు,శాలువాలు కప్పుకున్నట్టే ఇదీనూ" అంటూ తన వారిని ఇందిరాదేవి ఆహ్వానిస్తూ వుంటే, నాలుగో క్లాసు చదువుకున్న అత్తగారి సంస్కారం ముందు తన ఎమ్.ఏ. డిగ్రీ సిగ్గుపడింది.!

"మరుజన్మ ఉన్నదోలేదో, ఈమమతలప్పుడేమవుతాయో..." రేడియోలో పాట, జనరంజని కార్యక్రమంలో వస్తుంటే మేఘమాల కళ్లు నీటి కుండలయ్యాయి. మనసు దూది పింజల్లా గాలిలో ఎగిరిపోతుంటే, కన్నీళ్ళు చూపును మసగబారుస్తూంటే కేదార్‌ని చూసి చిన్నగా నవ్వింది. ఇందిరాదేవి విశ్వమానవ ప్రేమను పంచే మదర్ థెరిసాలా కనిపించింది. "ఈ సంక్రాంతి తన జీవితానికే క్రాంతి!" నెమ్మదిగా కళ్లు తుడుచుకుంది మేఘమాల!

* * *